

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

לפני כבוד השופטת, סגנית הנשיאה ו. פלאוט, אב"ד
כבוד השופט צ. ויצמן
כבוד השופט מ. פירר

מערער י. י.
ע"י ב"כ עוה"ד אבנר זינגר

נגד

משיבה נ. י.
ע"י ב"כ עוה"ד שמואל מורן ועו"ד עופר פירט

פסק דין

1

2

אקדמות מילין

3

האם יש לנכות מס רעיוני בעת איזון שווי מניות חברה פרטית במסגרת הליכי איזון משאבים בין
4 בני זוג מכוח חוק יחסי ממון בין בני זוג התשל"ג – 1973 (להלן- חוק יחסי ממון)?

5

לסוגיה זו אנו נדרשים בערעור שהוגש על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בפתח תקווה
6 (כב' השופטת הבכירה רבקה מקייס), מיום 16.8.2023 (תמ"ש 31430-07-16), אשר הכריע באשר
7 למחלוקת שנפלה בסוגיה זו בין הצדדים, וקבע כי על המערער להעביר למשיבה את שווי המניות
8 ללא ניכוי מס, וכי חיוב מס יחסי מחלקה של המשיבה יעשה ויוטל עליה אך ורק ככל שתבוצע
9 בעתיד מכירה בפועל של המניות על ידי המערער. מכאן הערעור.

10

העובדות שעמדו בבסיס פסק הדין בקמא

11

1. הצדדים, בני זוג אשר נישאו בשנת 1982 ונוצר בניהם קרע בשנת 2016, ניהלו הליך רכושי
12 בבית משפט קמא שעניינו באיזון המשאבים שבניהם (תמ"ש 31430-07-16). לאחר שהושגו הסכמות
13 במרבית העניינים אשר קיבלו תוקף של פסק דין (ראו פסק דין מיום 18.9.22 – להלן – פסק הדין
14 הראשון; ופסק דין מיום 8.2.23 – להלן – פסק הדין השני), נותרו במחלוקת מספר סוגיות אשר
15 הרלבנטיות לנדון היא מחלוקתם בשאלת הפחתת "מס רעיוני" מתוך התשלום שעל המערער להעביר
16 למשיבה בתמורה לשווי מחצית ממניותיה באחת החברות הפרטיות המנוהלות על ידו ואשר
17 מניותיה רשומות על שמו (להלן – החברה). בעוד שהמשיבה סירבה לקבל את חלקה במניות "בעין"
18 ודרשה לקבל את שוויין המלא, טען המערער כי בסירובה לקבל את המניות, עניין המהווה את דרך
19 המלך בחלוקה רכושית, יש חוסר תום לב והדבר מעניק לה יתרון בלתי הוגן בקבלת שוויין ברוטו
20 של המניות ללא הפחתת המס אשר יגבה בעת מכירתן. תשלום שוויין של מניות ללא ניכוי מס
21 למעשה חוטא לערכן האמתי שכן אין בו גילום של חיוב המס האפשרי (גם אם לא יגבה בסופו של
22 יום).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

1
2 .2 נוסף ונציין מן הפן העובדתי כי הוסכם על הצדדים ששווי מניות החברה למועד הקרע
3 עומד על כ- 6.66 מילון ₪ וכי המשיבה זכאית למחצית שווין, כאשר המחלוקת היא האם יש לנכות
4 את המס הרעיוני מתוך חלקה. כך בסעיף 6 לפסק הדין השני צויין –

5
6 "לגבי (החברה), מוסכם כי החצי של משפחת (הצדדים) בחברה שווה
7 6,664,811 ₪ נומינאלי ליום הפירוד. לגבי המס והצורך להפחית אותו, יטענו
8 הצדדים על גבי 7 עמודים בכתב תוך 15 יום מהיום, ובית המשפט יכריע
9 בסוגיה"

10
11 אנו מביאים את הדברים בלשונם, שכן במסגרת ההליך שלפנינו נטען על ידי ב"כ המערער, בין
12 השאר, כי בית משפט קמא לא שמע ראיות לעניינים עובדתיים הקשורים בחברה – אלא שלא זו
13 הייתה הסכמת הצדדים אשר, כעולה מן האמור, הסכימו כי בית המשפט יכריע בסוגיה על פי
14 טענותיהם בכתב בלבד.

15
16 פסק דינו של בית משפט קמא

17 .3 בית המשפט ציין כי אין הלכה מחייבת המורה על ניכוי מס רעיוני בעת תשלום שוויין
18 במסגרת איזון המשאבים שבין בני זוג, וכי הפסיקה בנושא זה ניתנת תוך בחינת הנסיבות
19 הספציפיות של כל מקרה ומקרה. בית המשפט הוסיף ונתן דעתו לפסיקת בית המשפט העליון
20 בעניין בע"מ 1681/04 (מפי כב' השופט א. רובינשטיין), אשר קבעה כי יש להבחין בין חברה
21 משפחתית, שבה בני הזוג פועלים יחדיו, לבין חברה שבה השותפות של אחד מבני הזוג היא
22 נומינלית בלבד (היינו שותפות שעיקרה רישומית מבלי שהצד הרשום פועל מהותית בחברה).
23 במקרים המתאימים, כאשר השותפות נומינלית, ראוי שחלקו של בן הזוג יינתן לו בשווי כספי
24 ולא במניות. בנדון קבע בית המשפט כי שותפותה של המשיבה בחברה הטכנולוגית היא נומינלית
25 לחלוטין. נוכח קביעה זו, נדחתה טענת המערער כי סירובה לקבל את המניות "בעין" מהווה ויתור
26 והסכמה לניכוי מס רעיוני.

27
28 .4 בית המשפט מצא לאמץ בנדון את "דרך האמצע" כפי שנקבעה בפסקי דין שונים בסוגיה זו
29 (כדוגמת תמ"ש 12220-08-12). לפיה נקבע מנגנון המהווה איזון נכון וראוי בין האינטרסים של
30 הצדדים: בן הזוג שמקבל את השווי הכספי של המניות יקבלו ללא קיזוז מס רעיוני במועד הנוכחי,
31 אולם, אם בעתיד בעל הדין ימכור את המניות ויוכח ששילם בפועל מס לרשות המיסים, הצד
32 השני ישיב לו חלק יחסי מתשלום המס, בהתייחס למועד הקרע שבין הצדדים.

33
34 תמצית טענות המערער

35 .5 טענות המערער מתמקדות בקביעת בית משפט קמא לחיבו לשלם למשיבה את חלקה
36 בכסף בערכי "ברוטו", כלומר ללא הפחתת מס רעיוני.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 י. נ' י.

1 המערער מקדים וטוען כי היה על בית המשפט להורות על איזון "בעין" (כלומר, העברת מחצית
2 ממניותיו בחברה לידי המשיבה) ולא לאלץ אותו לשלם את שוויין בכסף. הוא מנמק זאת בכמה
3 טעמים: לדבריו, החברה מהווה את מפעל חייו, ואין בידיו סכומי כסף נזילים בסדר גודל כזה כדי
4 לבצע את התשלום. חיובו לשלם כסף עלול להוביל לצורך בפירוק החברה, מהלך ששותפו העסקי
5 מתנגד לו. המערער מצביע על כך שביחס לחברות אחרות שבבעלותו – שגם בהן שותפות המשיבה
6 היא נומינלית – הוסכם ובוצע איזון "בעין". לכן, תמוה מדוע דווקא ביחס לחברה זו קבע בית
7 המשפט כי הדרך הנכונה היא איזון כספי.

8 אלא שמטענה יסודית ומהותית זו בכתב ערעור חזר בו המערער בדיון שלפנינו (ראו עמ' 7 ש' 12
9 לפר' מיום 13.5.26). ואנו נדרשים, אפוא, אך ורק לטענותיו בעניין ניכוי המס הרעיוני שפי שנפרט
10 להלן -

11 6. המערער יוצא חוצץ נגד הפתרון של בית משפט קמא, שקבע כי עליו לשלם כעת את מלוא
12 תמורת מחצית המניות ללא קיזוז מס, ורק אם בעתיד ימכור את המניות וישלם מס בפועל, המשיבה
13 תחזיר לו את חלקה. לטענתו: פתרון זה מנוגד לאופי של הסדרי גירושין, שנועדו לנתק את התלות
14 הכלכלית בין הצדדים ולא להותיר עניינים כספיים תלויים במועד עתידי ובלתי ידוע. כמו כן יצירת
15 מנגנון של "התחשבות עתידית" מותירה את המערער בחוסר ודאות וללא כל בטוחה לכך שאכן
16 יצליח לגבות סכומי כסף משמעותיים מהמשיבה או מיורשיה בעתיד. המערער נסמך על סעיף 6(א)
17 לחוק יחסי ממזון, הקובע שיש לנכות חובות משווי נכסים, וטוען שמס הוא חוב לכל דבר ועניין.
18 שווי של נכס כולל אף את רכיב המס שישולם עם מכירתו, לפיכך אי-ניכוי המס מעשיר את המשיבה
19 שלא כדין, שכן היא מקבלת שווי "נקי", בעוד הוא נותר עם נכס ששווי הכלכלי נמוך יותר בשל
20 חבות המס העתידית.

21
22 7. המערער טוען שבית משפט קמא שגה כשנמנע מלקבוע ממצאים עובדתיים ספציפיים
23 למקרה הנדון ונמנע מלהביע עמדה משפטית עקרונית. במקום לבחון את הנסיבות הפרטניות של
24 החברה והצדדים, בית המשפט אימץ פתרונות מפסיקות אחרות שאינן מהוות הלכה מחייבת.
25 נוכח כל אלו, המערער מבקש כי ערכאת הערעור תבטל את פסק הדין ותקבע כי התשלום למשיבה
26 יבוצע בערכי נטו (לאחר הפחתת המס הרעיוני).

27 תמצית טענות המשיבה

28 8. לטענת המשיבה, המערער מנהל הליכי סרק בחוסר תום לב במטרה להתיש אותה ולנשל
29 אותה מרכושה. המשיבה דוחה בתוקף את דרישת המערער לחלק את מניות החברה "בעין", וטוענת
30 כי פסיקת בית משפט קמא לאיזון כספי הייתה נכונה: שותפותה בחברה הייתה תמיד נומינלית בלבד
31 (המניות לא היו על שמה והזכויות בחברה הן מכוח איזון המשאבים בלבד). במקרים כאלו, הפסיקה
32 קובעת כי הדרך הראויה לבצע איזון משאבים היא באמצעות תשלום שווין הכספי של המניות, כדי
33 להביא להפרדה סופית בין בני הזוג ולא לכפות עליהם שותפות עסקית בעייתית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

- 1 כאמור מעת שהמערער חזר בו מדרישתו לחלוקת מניות בעין איננו נדרשים לטעון זה של המשיבה.
2
- 3 9. המשיבה טוענת כי הלכה למעשה, המערער נותר עם השליטה הבלעדית בחברה (יחד עם
4 שותפו) וממשיך ליהנות מכל טובות ההנאה הנובעות מכך. לטענתה, בעסקה כלכלית אמתית שבה
5 היא כביכול "מוכרת" לו את חלקה, היה עליו לשלם לה "פרמיית שליטה" בגין היתרון הכלכלי העצום
6 שהוא מפיך מהיכולת לנהל את החברה ללא הפרעה מצידה. לכן, דרישתו להפחית מס משווי חלקה
7 היא ניסיון להוציא ממנה כספים, או להותיר בידיו כספים שאינם מגיעים לו.
- 8 10. הליבה של טענות המשיבה מתרכזת בהתנגדותה לניכוי מס עתידי שלא שולם: לטענתה,
9 המערער דורש לקזז מס על אירוע מכירה תיאורטי לחלוטין. הוא מעולם לא הוכיח כוונה למכור את
10 החברה, ואף הצהיר כי מדובר בחברה הפסדית שאיש לא ירצה לקנות. לכן, קיים סיכוי סביר וממשי
11 שהמערער לעולם לא ימכור את החברה ולעולם לא ישלם את המס בפועל, גם אם ימכור הוא לא
12 יידרש לתשלום מס נוכח ירידת ערכה של החברה – ירידה לה טען המערער עצמו. כמו כן, ניכוי
13 מס רעיוני כעת יותיר בידי המערער סכומי כסף משמעותיים, ויגרום לו להתעשר שלא כדין על
14 חשבונה. יתירה מזו, גם אם החברה תימכר בעתיד, לא ניתן לאמוד כיום את שיעור המס האמתי
15 שיחול. המס עשוי להיות מושפע מגורמים רבים כמו עלויות עסקה או הפסדים צבורים ברי קיזוז.
16 כך טוענת המשיבה כי למערער יש הפסדים צבורים של כ-2.4 מיליון ש"ח שיכולים לקזז כל חבות
17 מס עתידית ממכירת המניות.
- 18 11. המשיבה מבקשת להיסמך על פסיקת בית המשפט העליון, לפיה אין לנכות מס רעיוני בעת
19 העברת זכויות אגב גירושין כאשר המיסוי אינו ודאי, וכאשר אין כוונה קונקרטית למכור את הנכס
20 לצד שלישי. המשיבה טוענת כי "דרך האמצע" שעליה הורה בית משפט קמא היא הראויה והמאוזנת
21 ביותר בנסיבות העניין. דרך זו קובעת כי המשיבה תקבל כעת את התשלום ב"ברוטו" (ללא קיזוז
22 מס), אך היא מתחייבת כי אם המערער ימכור בעתיד את מניותיו ויצגי אישור סופי מרשות המיסים
23 כי שילם מס בפועל, היא תשתתף במחצית מתשלום המס, עד לתקרת שווי חלקה במועד הקרע.
24 לטענתה, פתרון זה מונע את חיובה במס שלא בא לעולם, אך גם מגן על המערער אם אירוע המס
25 אכן יתממש. טענתו של המערער כי יתקשה לגבות את חובו המשיבה אין בה ממש, שכן הוא חייב
26 להעביר לידיה תשלומים חודשיים גבוהים מדי חודש, כך שלא תהא כל מניעה לעכב תשלומים אלו
27 ככל שלא תשלם לו את חלקה במיסוי לכשיחוייב בו, ככל שיחוייב.
- 28 חיוב במס רעיוני בחלוקת מניות אגב פירוד – קיצורו של דין
- 29 12. המחלוקת הנוגעת לניכוי "מס רעיוני" (Conceptual Tax Liability) משווי מניות של חברה,
30 לצורך חישוב דמי איזון משאבים בין בני זוג מתגרשים, מהווה סוגיה עקרונית ומורכבת בדיני
31 משפחה ומיסוי בישראל. שאלה זו טרם הוכרעה בפסיקה מחייבת של בית המשפט העליון. וכדברי
32 כב' השופט מ. מזוז בעניין ע"מ 2943/16 –

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

- 1 "השאלה האם יש לנכות מס רעיוני בהעברת מניות בין בני זוג אגב הליכי
2 גירושין לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג – 1973, היא שאלה
3 עקרונית שלמיטב ידיעתי טרם הוכרעה בפסיקה" (ובדומה ראו החלטתו
4 בעניין בע"מ 4660/16 פלוני נ. פלונית (2016)).
- 5 בצד העדר הלכה מחייבת נוצרו מודלים ומערכות שיקולים שפותחו על ידי הערכאות הדיוניות
6 בסוגיה זו באשר לניהול הסיכון הפיסקלי המשותף.
- 7 הגישות המרכזיות שהתפתחו בפסיקה הן שלוש:
- 8 א. **חלוקה על בסיס שווי ברוטו** המתעלמת מהמס הרעיוני מאחר שאירוע המימוש אינו ודאי
9 ואינו מידי (ראו כדוגמה – תיק בית הדין הרבני הגדול מספר 1325589/5 מיום 26.8.24
10 בהרכב כב' הדיינים נהרי, שינדלר ושרירא).
- 11 ב. **חלוקה על בסיס שווי נטו** המנכה את המס הרעיוני, בטענה שזהו שווי הנכס הכלכלי
12 האמיתי למכירה (ראו, כדוגמה מאמרם של ליפשיץ, מורן ושושן, איזון משאבים ברוטו או
13 נטו? פורסם באתר אוניברסיטת בר אילן).
- 14 ג. **חלוקה על בסיס המודל המותנה/נאמנות**, המהווה גישת ביניים המכירה בחבות הכלכלית
15 העתידית תוך שמירה על "עקרון ערך זמן הכסף". מודל זה קובע חיוב מותנה דחוי במס
16 (תיק בית הדין הרבני הגדול בירושלים מספר 1325589/1 מיום 17.11.22 בהרכב כב' הדיינים
17 איגרא, שפירא ועמוס) או הפקדת סכום המס בנאמנות (ראו תיק רבני 1325589/5 הנ"ל).
- 18
- 19 13. ההתלבטות לה נדרשו הערכאות והמלומדים הורתה בכך שהדיון בדבר המס הרעיוני ממוקם
20 בממשק שבין שני ענפים משפטיים: דיני המשפחה - הקובעים את עקרון איזון המשאבים, ודיני
21 המס - הקובעים את כללי העברת הנכסים ואת דחיית אירוע המס.
- 22 ונבהיר - חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג- 1973 (להלן – חוק יחסי ממון), קובע את הסדר
23 איזון המשאבים, המבטיח חלוקה שווה של נכסים שנצברו במהלך הנישואין במועד פקיעתם ונכון
24 לשווים במועד הקרע (ראו סעיף 5 לחוק). בשלב זה לכאורה טרם שולם מס ואף קיים ספק ממשי
25 אם ישולם שכן נדרשים אנו לאירוע מס שלכאורה טרם בא לעולם (להלן נרחיב אף בעניין זה הנתון
26 במחלוקת לכאורית בפן המיסוי).
- 27 לכאורה, הפתרון הפשוט הוא העברת מחצית הנכס, היינו מחצית המניות, בעין לידי בן הזוג. אלא,
28 שכבר עמדה הפסיקה על כך שבנכסים עסקיים, דוגמת מניות בחברה משפחתית, העברת המניות
29 בעין לבן הזוג שאינו מנהל את החברה עלולה להזיק לחברה או לפגוע ביכולת הניהול של בן הזוג
30 הנותר. לפיכך, בית המשפט משתמש בסמכותו הרחבה הנתונה לו לפי סעיפים 6-8 לחוק יחסי ממון
31 ומחייב את בעל המניות לשלם לבן הזוג השני דמי איזון כספיים המבטאים את שווי מחצית
32 המניות. דוגמה לכך ניתן לראות בפרשת שטיינמן (ע"א 803/00 שטיינמן נ' שטיינמן (2001), שם
33 נדחתה הבקשה להעביר מניות בעין והבעל חויב לשלם את שוויין, ובכך אימץ את פסיקת המחוזי
34 באותו עניין, ובלשונו –

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

1 "הנתבעת איננה יותר בת משפחה של הנתבע. אין זה רצוי שהיא תקבל
2 מניות בחברות שאיננה רצויה בהן. הדבר עלול לשמש גם פיתוי, להקטין
3 את זכויותיה בחברות בעתיד, בדרכים שונות..."

4 וכך נקבע כי –

5 "זכות שיתוף בנכסים אינה מקנה זכות לחדור לחברה פרטית, שמתנהלת
6 תוך הרמוניה ושתוף פעולה בין חברה ובין מנהליה" (ה"פ (מחוזי ת"א)
7 39/89 ברנוביץ נ. ברנוביץ (1993))

8 ובדומה מצאנו בדברי כב' הש' א. רובינשטיין בעניין בע"מ 1681/04 פלונית נ' פלוני (2005) -

9 "... כל אלה דברים נכוחים הם. מאידך גיסא, נזקקו בתי המשפט לנזק העלול
10 להיגרם לאישה מרישום המניות על שמה: "בחברה משפחתית... אין זה רצוי
11 לרשום מחצית מניות על שם האשה, שאינה רצויה בה. הדבר גם עלול להביא
12 לכך ששווי זכויות האשה בחברה ירד ערכם כתוצאה מדפוס התנהגות
13 שינקוט הבעל" (וראו גם עניין תמ"ש (ת"א) 20644/96 סטריק נ. סטריק
14 (2004); עמ"ש (תל אביב) 1279-07 פלונית נ' פלוני (2010); לפסק דין המורה
15 על חלוקה בעין נוכח נסיבותיו המיוחדות ראו – תמ"ש (חיפה) 5848-07-08
16 א.פ. נ' י. פ. (2013)).

17

18 14. נציין, מאידך, כי חלוקת מניות בעין נמצאה כפתרון ראוי וסביר כאשר עסקינן בחברות הזנק
19 בתחילת דרכן. כך, כדוגמה בעניין תלה"מ (ת"א) 63643-01-18 פלונית נ. אלמוני (2023) מינה בית
20 המשפט מומחה מטעמו אשר סבר כי שיטת האיזון המועדפת של השקעות/מניות בחברות הזנק
21 היא חלוקתן בעין בין בני הזוג, בהבהירו שמטבע הדברים, ישנו קושי מובנה בחישוב נוסחאות
22 הערכות שווי, כאשר אין בנמצא נתוני אומדנים ותחזיות שניתן להציבם בנוסחאות אלה עת
23 מדובר בחברות הזנק בתחילת דרכן. אותן מומחה הוסיף והעיד באותו עניין כי סיבה נוספת
24 להעדפת חלוקה בעין של מניות חברות ההזנק היא כי השקעת בן הזוג באותו עניין הייתה השקעה
25 פסיבית (נומינלית). המומחה הסביר בעדותו כי "בהשקעות פסיביות הם שותפים לסיכונים
26 ולסיכויים בהשקעה בסטרטאפ כזה...אם זה ירוויח היא תקבל את כל הרווח ואם זה יפסיד אז היא
27 לא תקבל כלום" (שם, עמ' 196, שו' 12-18, לפרוטוקול מיום 27.4.2022). הובהר על ידי בית המשפט
28 באותו עניין כי המלצת המומחה לחלוקת שווי מניות חברות ההזנק בשל הקושי לחזות את שוויין,
29 מתיישב עם הפסיקה. כך בתמ"ש (חי') 5848-07-08 א.פ. נ' י. פ. (6.2.2013) נקבע כי מניות האיש
30 יחולקו בין בני הזוג בעין, משום שהתחזיות החיוביות שניבאו את עליית שווי המניות התבדו
31 במרוצת הזמן, עד שבמועד מימושן יהיו חסרות ערך. נקבע כי באמצעות חלוקה בעין תהיה
32 אפשרות לאשה להפיק תועלת מאותן מניות (עמ' 6 לפסק הדין):

33

34 "בבחירה בין קבלת אפס לבין רישום מחצית המניות על שם התובעת,
35 דומה כי למרות השיקולים שצויינו בפסיקה, רישום במחצית מזכויות
36 הנתבע במניות, עשוי להוביל בעתיד לאפשרות יציאה מהחברה
37 בהתאם לדיני החברות... מכל המקובץ לעיל ולאחר ששקלתי את
38 הדברים הריני מורה על רישום מחצית ממניות הנתבע בחברה על שמה
39 של התובעת."

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

1 מכל מקום, כפי שציינו לעיל, דרך המלך בחלוקת חברה משפחתית או פרטית שפורטה לעיל באופן
2 בו האיזון נעשה על ידי חיוב כספי ולא העברת המניות (חלוקה בעין). עניין זה היווה את הזרז
3 ליצירת המחלוקת בעניין שווי נטו/ברוטו לתמורת שווי המניות. שכן יש לבחון האם המחזיק במניות
4 המחויב לשלם דמי איזון, מחויב בדרך תשלום המשקפת את נטל המס העתידי הרובץ על אותן
5 מניות, או שמא יש להתעלם ממנו שכן התשלום המס הוא נדחה ולא וודאי.

6 15. וכאן אנו באים אל הקושי העיקרי. בעוד שחוק יחסי ממון קובע את עקרון השוויון המהותי
7 לצורך איזון משאבי בני הזוג, הוא אינו מפרט את הדרך הטכנית והכלכלית להערכת שוויים של
8 נכסים מורכבים כמו מניות בחברות הזנק (סטארט-אפ), חברות ארנק או עסקים פרטיים, ובמיוחד
9 אינו מתייחס לשאלת נטל המס העתידי הרובץ על נכסים אלו. מבט אל דיני המיסוי מעלה קושי
10 נוסף נוכח חוסר אחידות בחקיקה זו. סעיף 4 לחוק מיסוי מקרקעין קובע מפורשות כי העברת
11 זכויות במקרקעין או זכויות באיגוד מקרקעין אגב גירושין אינה נחשבת ל"מכירה" המקימה אירוע
12 מס במועד ההעברה. בכך יצר המחוקק מנגנון של דחיית מס סטטוטורית, המבטיח כי בעת הגירושין
13 לא ידרשו בני הזוג לשלם מס שבח או מס רכישה, והחבות תתגבש רק כאשר הנכס יימכר לצד
14 שלישי. לעומת זאת, פקודת מס הכנסה, החלה על מכירת מניות ונכסים הונניים אחרים, אינה כוללת
15 הוראה מקבילה. לפיכך, מבחינה פורמלית, כל העברת מניה בין בני זוג עשויה להיחשב כאירוע מס
16 לפי סעיף 88 לפקודה, המגדיר "מכירה" באופן רחב ביותר הכולל גם העברה, ויתור או חליפין.

17 הפער הזה יוצר, לכאורה, עיוות כלכלי: בעוד שבני זוג המחלקים דירות נהנים מדחיית מס
18 אוטומטית, בני זוג המחלקים מניות עלולים להימצא במצב שבו המדינה דורשת את חלקה במס
19 רווח הון כבר במועד הגירושין, גם אם לא התקבל תקבול כספי בפועל. עניין זה אינו סביר במיוחד
20 כאשר איזון המשאבים מבוצע בדרך של חלוקה כספית – מדוע שכן זוג יקבל מחצית משווי דירה
21 הרשומה על שם בן זוג מבלי להידרש לתשלום מחצית משיעור המס, ואילו בעת קבלת מניות
22 באותה דרך יידרש לכך? המענה המנהלי שניתן לחוסר סבירות זו תוקן בהחלטת מיסוי 7681/14.

החלטת מיסוי 7681/14

24 16. כדי לגשר על הפער החקיקתי ולמנוע "מיסוי אגב גירושין" המכביד על התא המשפחתי
25 המתפרק, פרסמה רשות המסים את החלטת מיסוי 7681/14. החלטה זו מהווה פריצת דרך
26 משמעותית באופן הטיפול במניות במסגרת הסכמי גירושין. בהתאם להחלטה, רשות המסים
27 מאפשרת לדחות את אירוע המס בהעברת מניות בין בני זוג, וזאת בכפוף לעמידה בשלושה תנאים
28 מצטברים מרכזיים: ראשית, ההעברה חייבת להיעשות במסגרת חלוקת נכסים משותפים על פי פסק
29 דין שניתן אגב גירושין. שנית, לעניין חישוב רווח ההון בעתיד, המחיר המקורי ויום הרכישה יישארו
30 כפי שהיו אצל בן הזוג המעביר (עקרון רציפות המס). שלישית, בן הזוג המקבל חייב להצהיר על
31 הסכמתו למתווה זה, ובכך הוא למעשה מקבל על עצמו את חבות המס העתידית שנוצרה גם
32 בתקופה שבה המניות לא היו רשומות על שמו. רוצה לומר, החלטת המיסוי אינה מעניקה פטור
33 ממס, אלא יוצרת "רצף מס". המשמעות הכלכלית היא שכן הזוג שנשאר עם המניות מקבל נכס

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

1 אשר בתוכו "כלוא" חוב מס עתידי למדינה (ראו לעניין זה - ש. ליפשיץ, ש. מורן, א.שושן, איזון
2 משאבים : ברוטו או נטו, הפרקליט נ"ח וכן ראו והשוו לעניין העברת מקרקעין אגב גירושין (תלה"מ
3 (משפחה ת"א) 63643-01-18 פלוגנית נ' אלמוני (2023)). באמצעות החלטת המיסוי נוצר למעשה
4 שוויון בין מקרה של העברת נכס מקרקעין בין בני זוג אגב גירושין לבין העברת מניות בנסיבות אלו.
5 בשני המקרים ההעברה אגב הגירושין לא תהווה אירוע מס כשלעצמו כזה המקים חבות בתשלום,
6 ובשני המקרים בן הזוג הנותר עם הנכס בידיו יחויב בעתיד בעת מכירתו בתשלום מלוא המס
7 (שבח/הכנסה לפי העניין), גם בגין התקופה שקדמה לגירושין בה הוחזק הנכס בידי בן זוגו. מכאן
8 צומחת השאלה המרכזית במישור דיני המשפחה: האם בעת עריכת איזון המשאבים יש לנכות
9 מהערכת השווי של המניות את אותו מס רעיוני שיום אחד ישולם לרשות המסים. ודוק - רציפות
10 המס יוצרת חבות כפולה ומפוצלת. מבחינה פיסקלית, האחריות לתשלום המס מוטלת על הבעל
11 המממש את הנכס, אך הנטל הכלכלי של המס נובע מרווחים שנוצרו במשותף. המדינה למעשה
12 מעניקה לבעל הממשיך להחזיק בנכס הטבת דחייה. לפיכך, הדיון סביב "מס רעיוני" אינו נוגע
13 ליחסים מול רשויות המס, אלא נועד להסדיר את חלוקת הנטל הכלכלי בין בני הזוג כבר
14 במועד הפירוד, תוך הערכה של שווי ההטבה שנוצרה כתוצאה מהדחייה. ניכוי מס רעיוני הוא
15 ה"בבואה" של הנטל הפיסקלי הנדחה, שמטרתה להבטיח כי בן הזוג שמשלם את דמי האיזון לא
16 יישא בעתיד במלוא נטל המס על החלק המשותף. ואם כן - המחלוקת על ניכוי המס הרעיוני נובעת
17 מהפער שבין ההכרה בעובדה כי המניות מכילות בתוכן חבות מס עתידית, לבין חוסר הוודאות
18 המוחלט מתי, ואם בכלל, חבות זו תמומש.

19 17. התומכים בניכוי המס הרעיוני טוענים כי זו הדרך היחידה לשקף את השווי הכלכלי האמתי
20 של הנכס, כפי שכל רוכש סביר היה מניח (ככל שהנכס הנרכש היה נושא בחובו חבות מס בגין
21 התקופה שקדמה לרכישה). לטענתם, אם האיזון מתבצע לפי שווי ברוטו, בן הזוג שמשלם את דמי
22 האיזון יחויב בעתיד לשאת במלוא נטל המס על הרווחים שנצברו בתקופת השיתוף, לרבות אלו
23 השייכים (רעיונית) לבן הזוג השני, ובכך יישא בנטל כפול. כך מחזיק המניות יכול לטעון: אילו הייתי
24 עושה איזון בעין (כלומר, מוכר את מחצית החברה לגורם חיצוני), השווי הרלוונטי של מחצית חלקי
25 היה פחות (בשל המס שנוכה), ומדוע אשולם מממוני שווי שאין באפשרותי לקבל במכירה בעין של
26 החברה? גישה זו רואה במס הרובץ על המניות חבות מובנית שיש להפחיתה מהשווי, בדומה
27 להפחתת חובות.

28 מאידך, המתנגדים לניכוי מלא מתבססים על שני נימוקים מרכזיים: חוסר ודאות המימוש ו"עקרון
29 זמן הכסף". לגישתם המס הוא תיאורטי בלבד. מאחר שהתשלום של המס מתרחש רק בעת מכירת
30 העסק, ממילא בהינתן האוחז במניות לא מכר ואף לא חשב למכור אותן, הרי שאין סיבה להתחשב
31 במס שלא ישולם לעולם. העובדה שהאוחז במניות יכול לבחור לא למכור את העסק במועד הקרע
32 היא החלטה שלו, והיא אינה צריכה לפגוע בשווי הזכות המגיעה לבן הזוג השני. זאת ועוד, עקרון
33 "ערך זמן הכסף" (Time Value of Money) מהווה נימוק כלכלי חזק נגד שימוש בשווי נטו. אם המס
34 הרעיוני מנוכה במלואו במועד הפירוד, בן הזוג המחזיק במניות נהנה למעשה מהדחייה המשמעותית

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

1 בתשלום המס. סכום המס עשוי להיות ניכר, והוא עשוי להפיק רווחים כלכליים לא מועטים למחזיק
2 בו עד למועד אירוע המס בפועל. אם השווי מחושב בנטו, האישה למעשה מקבלת תשלום חסר,
3 בעוד הבעל נהנה מהון שניתן לו על ידי המדינה (הנושא ריבית אף ממנה נהנה הבעל בלבד).

4 18. כאמור, נוכח העדר הלכה מחייבת מבית המשפט העליון, הערכאות הנמוכות פיתחו גישות
5 שונות, החל מאימוץ מלא של עקרון הברוטו (במיוחד כאשר המימוש אינו ודאי) ועד פתרונות
6 פרגמטיים. די שנאמר לעניין זה כי עצם קביעתו של כב' הש' מזוז בעניין בע"מ 2943/16 הנ"ל כי
7 השאלה בדבר ניכוי מס רעיוני טרם הוכרעה בפסיקה ואי הירתמותו שלו עצמו להכרעה בסוגיה
8 במקרים שבאו לפניו, יש בה ללמד כי בית המשפט העליון העדיף שלא לקבוע כלל נוקשה, אלא
9 להותיר לערכאות הדיוניות שיקול דעת נרחב בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל חברה ותא
10 משפחתי (כגון ודאות המכירה, מידת סחירותה של החברה, היעדר טעם מסחרי מיידי למכירה
11 וכיוצ"ב).

12 ואכן אנו מוצאים את כלל הגישות בפסיקת הערכאות בבית המשפט ובבתי הדין הרבניים.
13 גישת תשלום ברוטו – אי ניכוי מס רעיוני

14 19. כאמור, גישה זו נשענת בעיקרה על הספק בעצם קיומו של חיוב המס העתידי, ומחוסר
15 הצדק הנגרם בכך שצד אחד בלבד נהנה מערכו של הכסף הנחסך אצלו, ולו מחמת השיהוי בתשלום
16 המס למשך תקופה ממושכת. לעניין זה מצאנו, כדוגמה, את דבריו של כב' הש' ש. שוחט בעניין
17 עמ"ש (תל אביב יפו) 28162-10-14 נ. ב. ב. נ. (2016) -

18 "היעלה על הדעת שאם יחליט המערער להגדיל את משיכות השכר שלו
19 בשנים בהן הוא מבצע את התשלומים שנפרסו, כדי לעמוד בהם, תחויב
20 האישה במחצית מתשלומי המס שישלם על הכנסות אלה? כך גם דיבידנד
21 שמבחינת חוקי המס מהווה הכנסה לכל דבר ועניין (סעיף 2 (4) לפקודת
22 מס הכנסה). זאת ועוד, בפרק הזמן חלף מהמועד הקובע (1.7.11) ואילך נהנו
23 החברות מהכספים הצבורים שבקופתן. בהנאה זו לא זכתה ולא תזכה
24 המשיבה לחלוק. על כן, אין כל היגיון שבעת שיימשכו הכספים, מתי
25 שהמערער ימצא לנכון בהמשך, כדיבידנד – תיאלץ המשיבה לשאת בנטל
26 המס הכרוך במשיכתם" (עוד ראו ברוח זו – תמ"ש (תל אביב יפו) 12220-
27 08-12 פלונית נ' פלונים (2019); להצגת גישה זו כרווחת בבתי המשפט
28 האזרחיים ראו יניב בוכניק, הערכת שווי-מוניטין, עסקים, חברות כנסי
29 דיינים 337, רפאל אלטמן עורך, 2022)

30 וכך בתיק בית הדין הרבני הגדול 1325589/5 (מיום 26.8.24) נקבע כי אין מקום לנכות את המס
31 הרעיוני, כיוון שהבעל "לא מכר ואף לא חשב למכור" את העסק. גישה זו למעשה מעבירה את הנטל
32 הכלכלי על הבעל, מתוך גישה שהוא רשאי ליהנות מהטבת דחיית המס, אך לא על חשבון בת זוגו
33 לשעבר. פועל יוצא של גישה זו הוא כי בעת האיזון, רק אחד מבני הזוג נושא בנטל המס (דחוי),
34 כאשר בן הזוג השני מקבל את מלוא השווי הכלכלי.

35 וכך אף בפסיקת בית הדין הרבני האזורי בתל אביב תיק 1173580/16 פלוני נ. פלונית (2023) -

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

- 1 "במקרה שלפנינו, וכפי שכתבנו, האישה אינה מחזיקה במניות החברה,
 2 וטוען האיש שיצטרך למכור את המניות לצד ג' ע"מ שיוכל לשלם לאישה
 3 את חלקה באיזון המשאבים. ועל כך באה פסיקת בי"מ"ש העליון כנ"ל: "על
 4 המבקש להבחין בין החבות במס הכרוכה בהעברת המניות מן המשיבה
 5 אליו, לבין החבות במס הכרוכה בהעמדת מימון ממקורותיו לצורך תשלום
 6 התמורה בגין מניות המשיבה. מס אחרון זה אינו מעניינה של המשיבה ולכן
 7 אין מקום שישליך על סכום התמורה בעד המניות". ומכאן שבנדו"ד, אין
 8 להפחית מס רעיוני מהסכום המגיע לאישה, בגין איזון המשאבים בחברות
 9 הבעל" (הדגשה שלנו)
- 10 גישה זו מקבלת את אישושה מהפרקטיקה החשבונאית בהערכת שווי חברות לפיה יש להתחשב
 11 לצורך הערכת השווי במס המוטל על החברה, אך אין להתחשב במס המוטל על בעליה במקרה
 12 של מכירה עתידית (ראו - טל מופקדי ואיתי שרוני, יסודות המימון, פרק 9 (2019); יאיר לפידות
 13 הערכת שווי חברות, לומדון הוצאה לאור (2013)). זאת מעבר לעקרון ערך זמן הכסף שהבאנו לעיל
 14 לפיו אם המס הרעיוני מנוכה במלואו במועד הפירוד, בן הזוג המחזיק במניות נהנה למעשה מהדחייה
 15 המשמעותית בתשלום המס סכום המס עשוי להיות ניכר (מעל מיליון ש"ח במקרים מסוימים), והוא
 16 עשוי להפיק רווחים כלכליים לא מועטים למחזיק בו עד למועד אירוע המס בפועל. אם השווי
 17 מחושב בנטו, האישה למעשה מקבלת תשלום חסר, בעוד הבעל, המחזיק במניות, נהנה מהון חופשי
 18 מריבית שניתן לו על ידי המדינה. לכן, טענה כי האיזון בערכי ברוטו הוא ההוגן ביותר בנקודת הזמן
 19 הנוכחית.
- 20 גישה זו, גישת הברוטו, נוהגת גם בכל הקשור להעברת שווי חלקו של בן הזוג במקרקעין אשר לגביה
 21 הובהר בדבר חקיקה כי חל כלל המיסוי הנדחה (וראו כדוגמה – תלה"מ (משפחה- באר שבע)-70960-
 22 12-20 פלונית נ' פלוני (2022); תלה"מ (צפת) 34713-04-20 א.ב.נ' ש.ב. (2023)).
- 23 גישת השווי נטו – ניכרי המס הרעיוני
- 24 20. גישה זו מורה על ניכוי המס הרעיוני בעת תשלום שווי מהמניות להן זכאי בן הזוג שאינו
 25 מחזיק בהן. גישה זו נסמכת בעיקרה על הטענה שזהו השווי הכלכלי האמתי של הנכס למכירה. כך
 26 בתיק 1325589/1 פלונית נ. פלונית (2022) הבהיר בית הדין הרבני הגדול –
- 27 "החברה שייכת לאיש ואין לאישה זכויות בגוף החברה. למרות זאת חוק
 28 יחסי ממון מחייב את האיש לתת את מחצית הזכויות שצבר, שלולי החוק
 29 ומרצונו לא היה נותן. מעתה מכיון שהמוחזק בפועל בנכסים הוא האיש,
 30 והמוציאה מידו כפי קביעת המחוקק היא האישה, ניזיל בתר הכלל הידוע
 31 והפשוט שהמוציא מחברו עליו הראיה, והאיש יוכל לומר לאישה: "אני חייב
 32 לערוך איזון ברכוש שצברתי. המחוקק קבע שהאיזון יהיה או בעין או בשוה
 33 כסף, משכך אני חפץ לתת את המניות בעין – אם תרצי תמכרי אותן לצד
 34 ג', אם לא תרצי אהיה מוכרח לקנותם כפי הפסיקה הנזכרת. עם זאת אין
 35 את יכולה להוציא ממני סכום שהוא מעבר לשוויין הרלוונטי של המניות
 36 שמכירתן לי תגרור אירוע מס, משכך אין אפשרות לחייבני לשלם את השווי
 37 במזומן כפי השמאות אלא רק אחרי קיזוז סכום המס שיהיה נצרך לשלם
 38 במכירה שאת מוכרת לי".

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

1 ובמילים אחרות, התומכים בניכוי המס הרעיוני טוענים כי זו הדרך היחידה לשקף את השווי הכלכלי
2 האמתי של הנכס, כפי שכל רוכש סביר היה מניח, לו היו המניות נמכרות לו כשהן נושאות על גבן
3 כגיבנת את חבות המס ההיסטורית. לטענתם, אם האיזון מתבצע לפי שווי ברוטו, בן הזוג שמשלם
4 את דמי האיזון יחויב בעתיד לשאת במלוא נטל המס על הרווחים שנצברו בתקופת השיתוף, לרבות
5 אלו השייכים (רעיונית) לבן הזוג השני, ובכך יישא בנטל כפול. גישה זו רואה, כאמור, במס הרובץ
6 על המניות חבות מובנית שיש להפחיתה מהשווי, בדומה להפחתת חובות.

7 הגישה הפרגמטית או המודל המותנה או מודל הנאמנות

8 21. גישה זו מכירה בחבות הכלכלית העתידית, וקובעת חיוב מותנה דחוי במס או הפקדת
9 סכום המס בנאמנות. על פי גישה זו, לנוכח חוסר הוודאות המשפטית הכלכלית והעובדתית באשר
10 למס הנדחה, ניהול הסיכונים מחייב אימוץ מנגנונים חוזיים או שיפוטיים של חיוב מותנה או
11 נאמנות. מנגנונים אלה מאפשרים איזון מיידי תוך הבטחת פיצוי מתאים לבן הזוג המחזיק במניות
12 במועד שבו המס אכן ישולם. דומה כי גישת "הפתרון המותנה" (The Conditional Model)
13 והשימוש בנאמנות הפכה לגישה המובילה בערכאות הדיוניות שנדרשו לסוגיה, כך בתמ"ש (ת"א)
14 12220-08-12 פלונית נ' פלוני, נקבע מנגנון של "חיוב מותנה דחוי במס" המכיר בכך שאם החברה
15 תימכר בעתיד, יש לחשב את נטל המס הרלוונטי לחלק המשותף, אך הניכוי יתבצע רק אם ובמידה
16 שהמס אכן ישולם על ידי הבעל. מודל זה מגן על הבעל מפני נשיאה כפולה בנטל המס, אך שומר
17 על עקרון הזכות לשוויון של האישה. פתרון מעט מתוחכם יותר הוא ב"גישת הנאמנות" (Escrow),
18 רוצה לומר - הפקדת סכום המס הרעיוני בחשבון נאמנות. מנגנון זה מחייב את בעל המניות להפקיד
19 את הסכום השווה למס על חלקו של בן הזוג, עד למועד קבוע או עד לאירוע מכירת החברה בפועל.
20 לפי גישה זו נקבע מועד סף שאם עד אליו תימכר החברה יועבר הסכום המופקד על ידי בן הזוג
21 לידי בעל המניות, ואם לא תימכר עד מועד הסף, מלוא הסכום יוחזר לאשה.

22 מודל הנאמנות מספק פתרון לשאלת זמן הכסף, שכן הוא מקבע את הסכום ומנהל את הסיכון
23 הכלכלי המשותף. מנגנון זה מחייב בהכרח התחשבות מסודרת לאחר היות פסק הדין חלוט, הכוללת
24 ניכוי מחצית חלק הבעל בדירה ודמי איזון נוספים. הפתרון המותנה (נאמנות) משמש ככלי לגישור
25 על העקרונות הסותרים. הערכאות אינן יכולות להתעלם מהחבות הפיסקלית האמיתית העתידית
26 (תמיכה בנטו), אך גם מזהות את ההטבה הכלכלית שקיבל הבעל כתוצאה מהדחייה (תמיכה בברוטו).
27 הנאמנות מקבעת את הכסף ובכך מגינה על זכויותיה של האישה, ומנגד, קביעת תנאי לשחרורו
28 מגינה על הבעל מהפסד כפול.

29 22. בבחינת שאלת ניכוי המס הרעיוני, לא ניתן להתעלם מההיבטים המעשיים הנוגעים לסוג
30 החברה ולוודאות המימוש של המניות. כך רמת הוודאות של המימוש משפיעה ישירות על קבלת
31 טיעון השווי נטו. במקרה של מניות בחברות ציבוריות, שבהן המימוש הוא נגיש ומהיר, קל יותר
32 לקבוע כי המס הרעיוני הוא ודאי ויש לנכותו. אולם, בבחינת חברות פרטיות ומשפחתיות (חברות
33 ארנק), אי-הוודאות גבוהה יותר. הדברים אמורים ביתר שאת בחברה שעיסוקה במתן שירותים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 י. נ' י.

1 מקצועיים ועיסוק זה מותנה בזהותו הפרסונלית של נותן השירותים. במקרים אלה, הפסיקה נוטה
2 שלא לחייב את בן הזוג המקבל תשלום דמי איזון לשאת בנטל מס אשר כלל אין וודאות כי ישולם
3 אי פעם. בדומה, יש חשיבות מיוחדת לאבחנה בין הערכה משפטית להערכה חשבונאית. הערכה
4 משפטית בתיקי משפחה בוחנת לרוב את ודאות המכירה הקרובה, בעוד הערכה חשבונאית (Market
5 Valuation) משתמשת במודלי הנחה המניחים מכירה סופית (כגון DCF), מה שמחייב הנחת שיעור
6 מס סופי. מכיון שדיני המשפחה מעוניינים לעיתים בשווי הכלכלי של המשך הפעילות (Family
7 Valuation) ולא בשווי חיסול (Liquidation Value), קיים צורך במודל הנאמנות המאפשר גמישות.
8 זאת ועוד, בעת איזון משאבים הכולל מניות, יש לבחון גם את היבטי המיסוי הנלווים ואת תכנוני
9 המס שנעשו. בעוד שסעיף 104 לפקודת מס הכנסה עוסק בעיקרון רציפות המס בהעברת נכסים
10 מחברה ליחיד, ישנם מקרים שבהם בית המשפט בוחן פעולות שבוצעו סביב הפירוד כמנוגדות
11 לתכלית החקיקה. לדוגמה, אם פעולה תוכננה באופן המנוגד לתכלית החקיקה (כגון המחאת הזכות
12 להקצאת מניות לחברות החזקה), היא עלולה להיחשב "תכנון מס שלילי", ולחייב שימוש בסעיף 86
13 לפקודה. בנוסף, בעת חישוב המס הרעיוני, יש לוודא כי הניכוי (אם הוא נעשה) נוגע רק למס על
14 הרווחים שנצברו בתקופת השינוי. בעת מימוש השווי הכלכלי העתידי של התאגיד, מס רווחי
15 ההון יחול על כלל הרווחים, כולל אלו שנצברו לאחר מועד הקרע. לכן, דרישת האיזון הכלכלי
16 מחייבת הערכה מדויקת של חלק המס הנגזר מהתקופה המשותפת בלבד.

17 המודל המותנה והשימוש בנאמנות מייצגים, אפוא, את הדרך הפרגמטית שבה הערכאות הדיוניות
18 מנסות לגשר על הפער בין חוק יחסי ממון (המצריך שוויון כלכלי מיידי) לבין דיני המס (המצריכים
19 דחיית אירוע המס)..

20 אם נבוא לסכם הדברים - הדיון סביב המס הרעיוני משקף קונפליקט בין עקרון השוויון הכלכלי
21 המיידי הנדרש בדיני משפחה, לבין עקרונות המיסוי המעניקים דחייה משמעותית באירוע המס
22 הנדחה. נוכח פסיקה לא-אחידה והקביעה בדבר העדר הלכה מחייבת, המודל המותנה ומודל
23 הנאמנות מהווים את הפתרונות המשפטיים והכלכליים המאוזנים ביותר. מודלים אלו מבטיחים
24 כי חבות המס המשותפת תתחלק בין הצדדים, אך רק אם היא אכן תמומש, ובמקביל, הם מנטרלים
25 את יתרון "זמן הכסף" הניתן לבעל המניות. בעת שימוש במנגנון הנאמנות ראוי להגדיר תאריך
26 תפוגה ריאלי, כאשר אם המניות לא נמכרו עד תאריך זה, יושב הסכום המלא שבנאמנות לבן הזוג
27 שלא קיבל את המניות, ובכך תיווצר ודאות סופית לגבי הנטל הכלכלי.

28 מהדין לנדון

29 23. כאמור, בנדון בחר בית משפט קמא בגישה הפרגמטית המורה כי כעת תקבל המשיבה את
30 חלקה במניות ללא ניכוי מס ואולם אם בעתיד - בכל מועד שהוא - יארע אירוע מס והמניות
31 תימכרנה לצד ג', תישא המשיבה בחלקה בחיוב המס שיחול. למעשה, בית המשפט נקט במודל
32 המותנה אך הלך צעד נוסף כלפי המערער בכך שלא סימן תאריך יעד שאם עד אליו לא תתבצע

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 נ' י.

1 עיסקת מכר עם צד ג' תפטר המשיבה מחבות המס, וקבע כי בכל עת שיחול מס תחויב בו באופן
2 יחסי גם המשיבה, אשר לא ערערה על פסק דינו של בית משפט קמא.

3 בנסיבות אלו, לא מצאנו כל עילה להתערב במסקנתו זו של בית משפט קמא, הרשאי לפעול בעת
4 ביצוע האיזון תוך בחינת שיקולי צדק. כך סעיף 6 (ג) לחוק יחסי ממון מעניק שיקול דעת רחב
5 לבית המשפט בקביעת דרך איזון המשאבים ואין כל סיבה כי ערכאת הערעור תתערב בשיקול דעת
6 זה כל עוד לא נפלה בו טעות בולטת. וזו לשון הסעי' –

7 "באין הסכמה בין בני הזוג בשאלה מה מגיע מהאחד לשני או באיזו דרך
8 יבוצע האיזון, יחליט בית המשפט או בית הדין לפי הנסיבות, ורשאי
9 הוא לקבוע מועדי הביצוע, הבטחתו ושאר תנאיו, לרבות תוספת ריבית
10 במקרה של ארכה או סילוק בשיעורים" (הדגשה שלנו)

11 רוצה לומר לבית המשפט נתון שיקול הדעת הן באשר לאופן האיזון והן באשר לתנאיו – אם מס
12 או בלעדיו – ניכוי מס מידי או דחוי וכיוצ"ב.

13 24. בנדון חלפו כעשר שנים ממועד הקרע (בשנת 2016) – מניות החברה לא נמכרו והמערער
14 הותיר אצלו – בכל התקופה האמורה - את רכיב המס (כשליש משווי המניות) מבלי להעבירו
15 למערערת על אף פסק דינו של בית משפט קמא. במהלך תקופה זו נהנה המערער לבדו משווי סך
16 כספי זה ורווחיו, אין בכך צדק ואף לא מראית פני צדק וכל אמירה אחרת, כגון "אני מבקש לתת את
17 תמורת ערכו האמתי של הנכס המגלם בתוכו את המס שעתיד להיות משולם גם אם לא ישולם
18 בפועל" חוטאת לטעמינו לחובתו של בית המשפט לענייני משפחה "לעשיית משפט צדק", כלשונו
19 של סעי' 8 (א) לחוק בית המשפט לענייני משפחה התשנ"ה – 1995. אפשר שנכון היה לקבוע
20 מועד קצוב שאם עד אליו לא היה חל חיוב במס, אזי היה בן הזוג שאינו מחזיק במניות פטור כליל
21 מן המס ולא נדרש להיאחז עד כלות בפעולותיו של מי שאינו בן זוגו עוד, ואולם מעת שהמשיבה
22 לא מצאה לערער בעניין זה על פסק דינו של בית משפט קמא – איננו נדרשים להכריע בכך.

23 זאת ועוד, העובדה שבנם של הצדדים משמש כמנכ"ל באחת מחברות המערער, גם אם אין זו
24 החברה הנדונה, יש גם בה ללמד כי ככל הנראה המניות לא תימכרנה לגורם חיצוני אלא תשארנה
25 בסופו של יום בתוך המשפחה.

26 ולבסוף, לא מצאנו מקום בנדון לקבל את טענת המערער לפיה אם יחול חיוב מס בסופו של יום
27 קיים חשש שהמשיבה לא תשלם לידי תשלום זה. במסגרת הנכסים המשמעותיים שחולקו בין
28 הצדדים בהליך איזון המשאבים, נכללים תשלומים חודשיים גבוהים להם זכאית המשיבה מהחברות
29 השונות. לא קיים אפוא חשש אמיתי כי המערער לא יוכל לגבות את חלקה של המשיבה בתשלום
30 המס ככל שיחול.

31 25. מכלל האמור עולה המסקנה כי דרך האיזון בה בחר בית משפט קמא על בסיס הסמכות
32 הנתונה לו מכוח סעיף 6 (ג) לחוק יחסי ממון היא ראויה סבירה ורצויה בנסיבות העניין ואין כל
33 מקום להתערב בה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 2321-12-23 י. נ' י.

1 26. סוף דבר - הערעור נדחה.

2 המערער יישא בהוצאות המשיבה בשיעור של 25,000 ₪. הערובה שהופקדה על ידי המערער תועבר
3 לידי המשיבה באמצעות בא כוחה על חשבון תשלום ההוצאות.

4 ניתן לפרסום ללא פרטי הצדדים.

5

6

7

ניתן היום, כ"ז אייר תשפ"ו, 14 מאי 2026, בהעדר הצדדים.

8

9

מוטי פירר, שופט

צבי ויצמן, שופט

ורדה פלאוט, שופטת, סג"נ
אב"ד

10